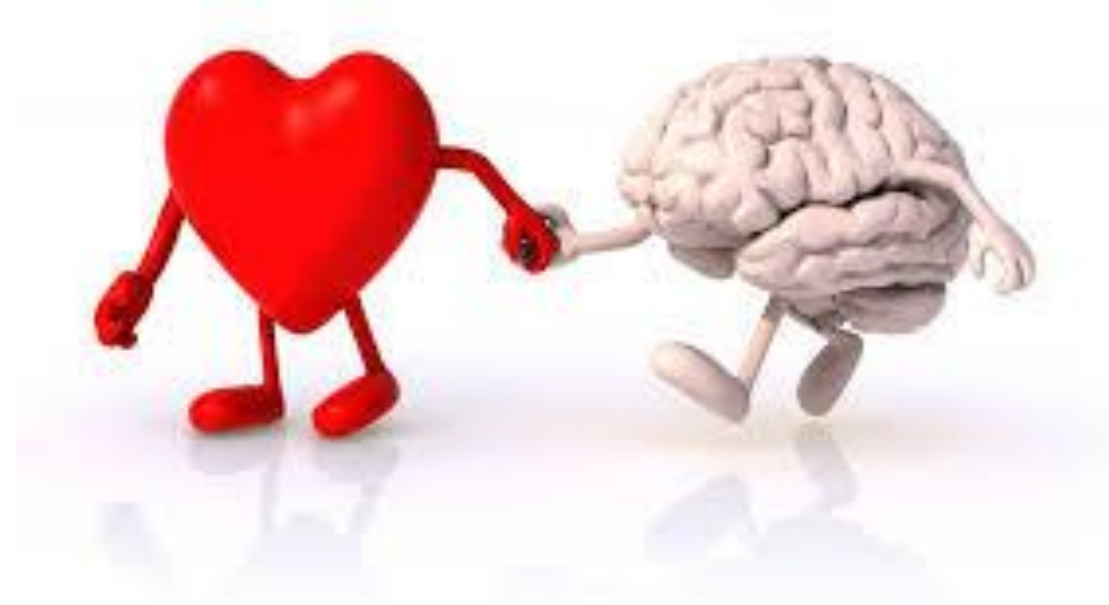

Hoogbegaafdheid

Signalering en begeleiding

Even voorstellen... Fanny Cattenstart

- Expert
- Moeder van...
- Ervaringsdeskundige

SPECIALIST
HOOG BEGAAFDHEID

NOVILO
Talentonderwijs in de praktijk

1 uur

- vogelvlucht en snel
- bespreek het na met je collega's
- bedenk met elkaar wat je nog nodig hebt

Programma

- Inleiding
- Signaleren, de basis
- Valkuilen
- De noodzaak van (h)erkennen
- Gedrag

Inleiding

Kijken achter het gedrag; zijnskenmerken bij hoogbegaafdheid

Rechtvaardigheidsgevoel

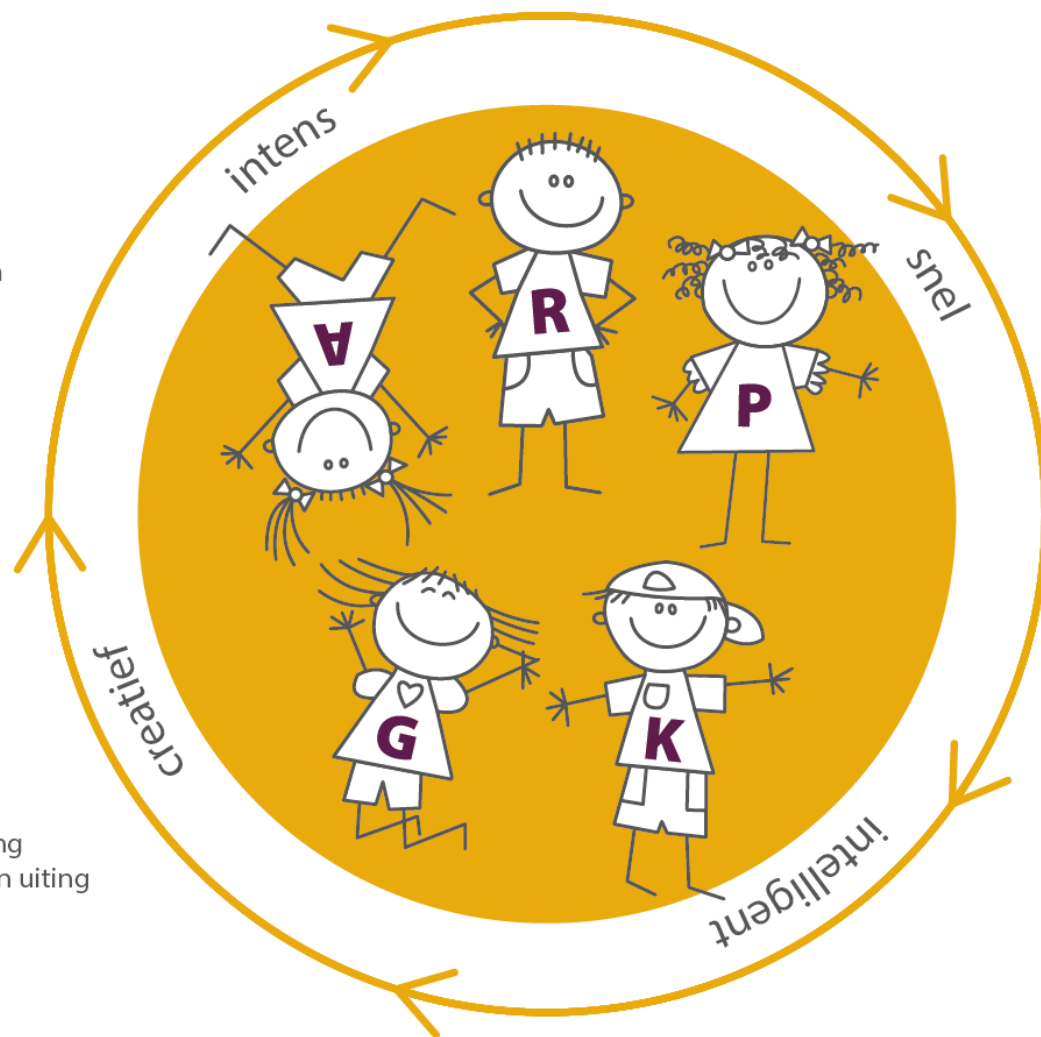
- Beloofd is beloofd!
- Hecht aan harmonie
- Is trouw aan waarden en moet eerlijk gaan
- Is snel geraakt door onrecht

Autonoom

- Wil ruimte voor zelfsturing en eigen keuze
- Leert vanuit eigen behoefte en waarde
- Doet dingen op eigen manier
- Heeft sterke eigen wil

Gevoelig

- Ervaart emoties intens
- Is gevoelig voor zintuiglijke waarneming en sfeer
- Is alert en bewust van omgeving
- Voelt verschil tussen intentie en uiting

Perfectionistisch

- Legt de lat hoog, wil het (heel) goed doen
- Heeft moeite met fouten maken en tijdsdruk
- Dingen moeten echt lijken
- Vermijdt taken of raffelt af als perfect niet kan

Kritisch

- Reflecteert en benoemt
- Neemt iets niet zomaar voor waar aan
- Vraagt door en vult aan
- Stelt regels ter discussie

Vlog: Kijken achter het gedrag

<https://expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl/aanpak-en-aanbod/kijken-achter-het-gedrag/>

Deel dit gerust met collega's / ouders /
wijkteam / CJG / etc

Zijnskenmerken bij hoogbegaafdheid

EXPERTGROEP
ONTWIKKELINGS
VOORSPRONG

Signaleren – de basis

➤ Kennis opdoen over:

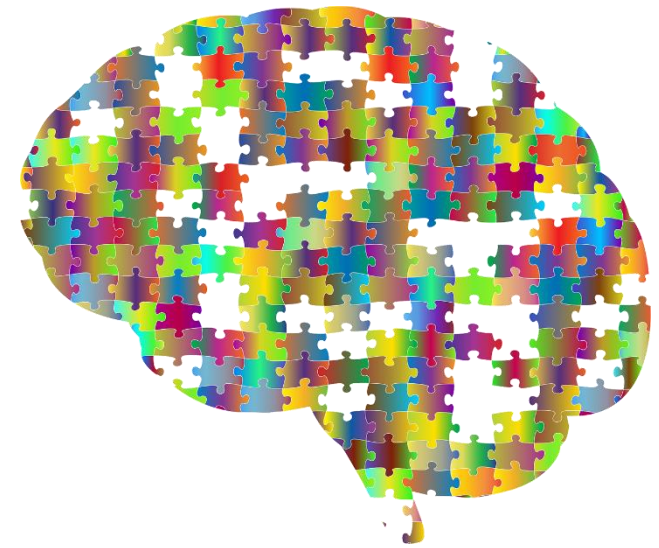
- Modellen over hoogbegaafdheid
- Kenmerken lijsten over hoogbegaafdheid, onderpresteren, vaste mindset, hoogsensitiviteit etc.
- Profielen van hoogbegaafde kinderen
- Misdiagnoses

Via boeken, artikelen, scholing, internet, etc

➤ Altijd in je achterhoofd:

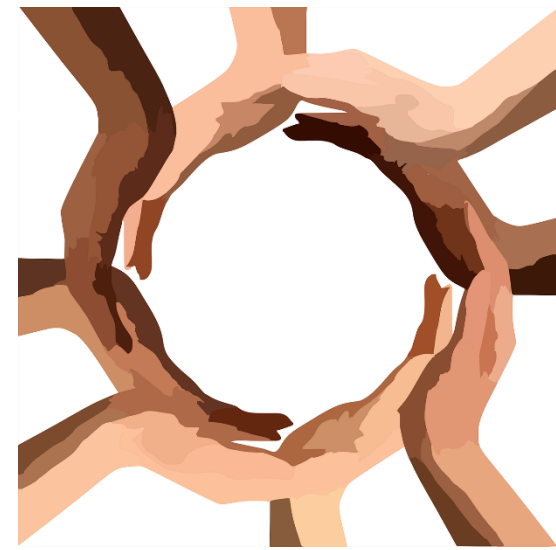
- Mogelijk / veel voorkomend gedrag
- Zijnskenmerken
- Vooroordelen
- Belang van kijken op verschillende moment en in verschillende situaties
- Ander verloop van de ontwikkeling
- Niet op elk vakgebied en altijd zichtbaar

Bronnen

Wie kan je raadplegen

- Kind
- Ouders
- Vorige begeleiders (KDV, PSZ, vorige leerkracht)
- Schoolarts / Consultatiebureau
- Externen (logopedist, psycholoog, coach, etc)
- Hoogbegaafdheidsdeskundige

Wat kan je raadplegen

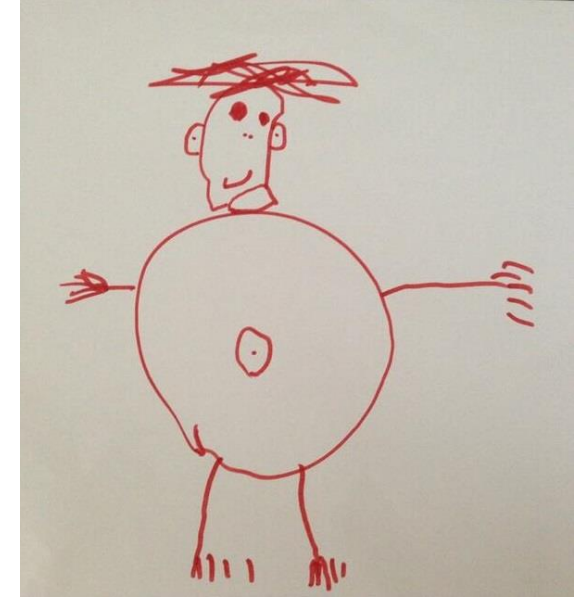
- IQ test
- Toetsresultaten / CITO's
- Informatie uit volgsystemen – doelen/mijlpalen
- Verslagen en rapporten

Hulpmiddelen

Wat kan je inzetten?

- Menstekening
- Gesprek met kind
- Gesprek met ouders
- Observatie (van afstand)
- Spelobservatie (met kind aan de slag)
- Doortoetsen (al dan niet methodisch)
- Vragenlijsten (versnellingswijzer, sociaal)
- Begeleidingsplan
- Specialist
- Signaleringsinstrument

Signaleringsinstrumenten

- Drie stappen bij Hoogbegaafdheid
- Pientere Peuters
- Knappe Kleuters
- Herken Hoogbegaafdheid

-
- DHH
  - SIDI-PO
  - (Hoog)begaafdheid In-Zicht
  - Zicht op ontwikkelingsvoorsprong (ouders)

Valkuilen (en oplossingen 😊)

DENK NIET IN HOKJES MAAR.....

IN HARTJES!

**Anders zijn →
Zelfbeeld**

Biologisch 5 jaar

Ontwikkelingsleeftijd 5-12 jaar

Asynchrone ontwikkeling

- Motorisch
  - Emotioneel
  - Sociaal
  - Cognitief
- +
- Intensiteit

Onderzoek van Stijn Smeets

Koppeling met cognitie (boven leeftijdsniveau)

- Intellectuele vaardigheden
- Kennis
- Spel complexiteit
- Spel interesse
- Concepten van vriendschap
- Humor
- Woordenschat
- Moreel redeneren
- Bewustzijn van de wereld
- Sociale cognitie
- Mentale leeftijdsgenoten

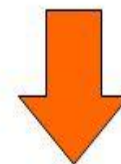
Geen koppeling cognitie (op leeftijdsniveau)

- Grootte
- Motorische coördinatie
- Handschrift
- Functionele levensvaardigheden
- Start puberteit
- Emotionele behoeften
- Emotionele regulatie
- Gezond verstand
- Sociale tact

Bewust onbekwaam

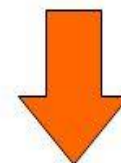

Onbewust, onbekwaam

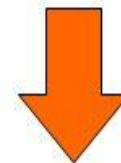

Bewust, onbekwaam

.....LEREN

Bewust, bekwaam

Onbewust, bekwaam

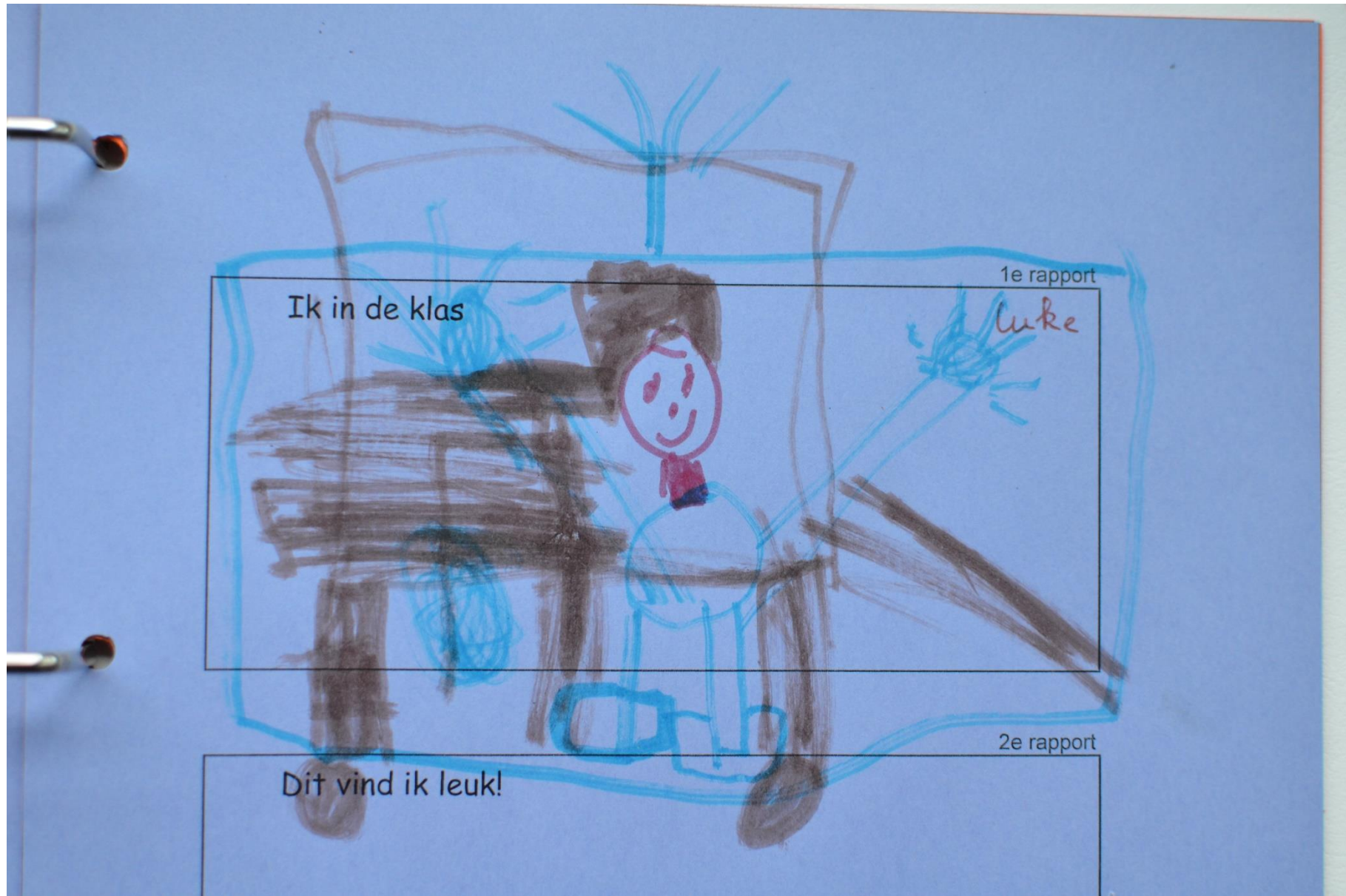
Uitdaging

uit·da·ging (v; meervoud: *uitdagingen*)

- 1** oproep, uitnodiging
- 2** iets dat inspireert omdat het moeilijk is

Ik in de klas

1e rapport

luke

Dit vind ik leuk!

2e rapport

Ouders

Ouders hebben het
puzzelstukje om het beeld
compleet te maken

Vóór de start
Bespreek 0-4 jaar

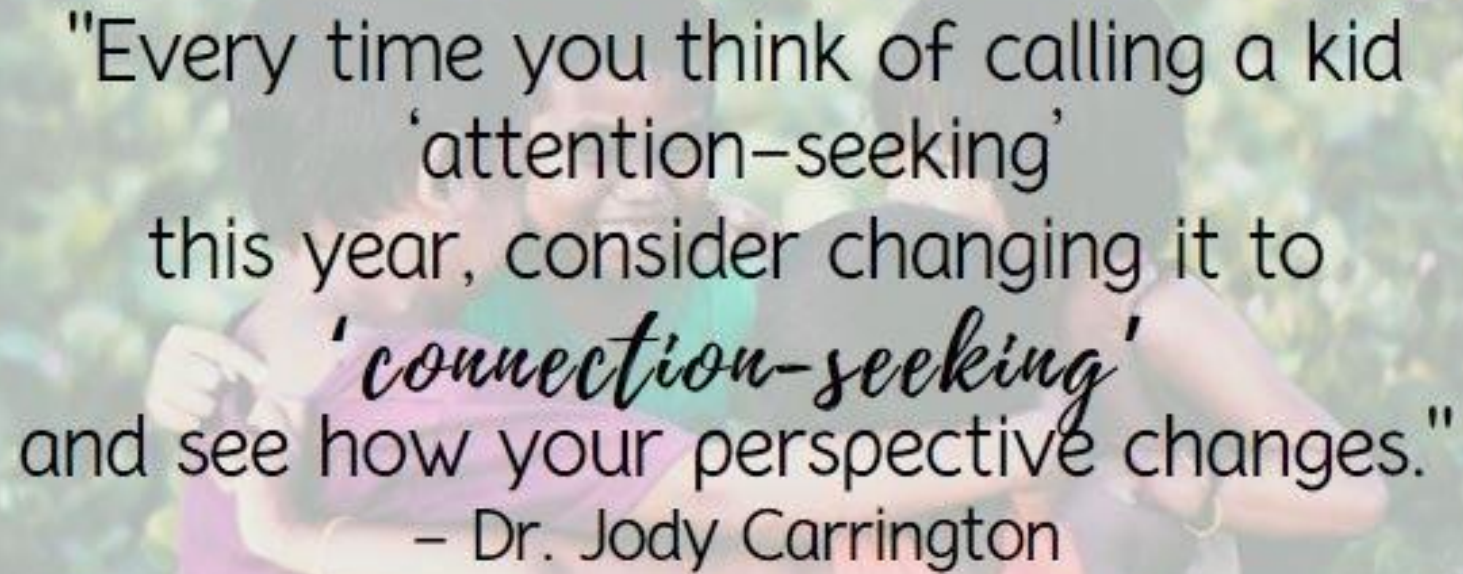

Ouders

- ❖ Informeer ze indien nodig over voorsprong
- ❖ Maak gebruik van hun kennis
- ❖ Vraag ze om hulp
- ❖ Bespreek de verschillen en overeenkomsten in gedrag
- ❖ Vorm een team
- ❖ Laat ouders voorbeelden meenemen

**Het gebaande pad bewandelen heeft ook
consequenties**

"Every time you think of calling a kid
'attention-seeking'
this year, consider changing it to
'*connection-seeking*'
and see how your perspective changes."

– Dr. Jody Carrington

@JodyCarrington

Connection before correction

De noodzaak van vroeg (h)erkennen

Wat gebeurt er als dit
kind wel erkend wordt?

Lekker in je vel
scenario

1. Ontspanning
2. Afname (of geen) gedrag
3. Creativiteit
4. Drive en ontdekkingsdrang
5. (Cognitieve) prestaties

Wat gebeurt er als dit
kind niet erkend wordt?

Probleem scenario

1. Ongewenst gedrag
2. Welbevinden in het geding
3. Leermoeilijkheden

Dagelijkse praktijk

Gedrag → Misdiagnose

Ongewenst gedrag → signaal

- ❑ Boos, driftbui, agressie
- ❑ Angstig
- ❑ Druk en onrustig gedrag
- ❑ Veel aandacht vragen
- ❑ Clownesk gedrag
- ❑ Afnemende betrokkenheid/terugtrekken
- ❑ Altijd de baas spelen
- ❑ Hangen aan ouders
- ❑ Voorbeeldig/wenselijk

Hoort niet altijd bij:

- × ADD/ADHD
- × Autisme: Asperger, PDD-NOS
- × OCD/ODD
- × Bipolaire stoornis
- × Angst- of hechtingsstoornis
- × Geen probleem?

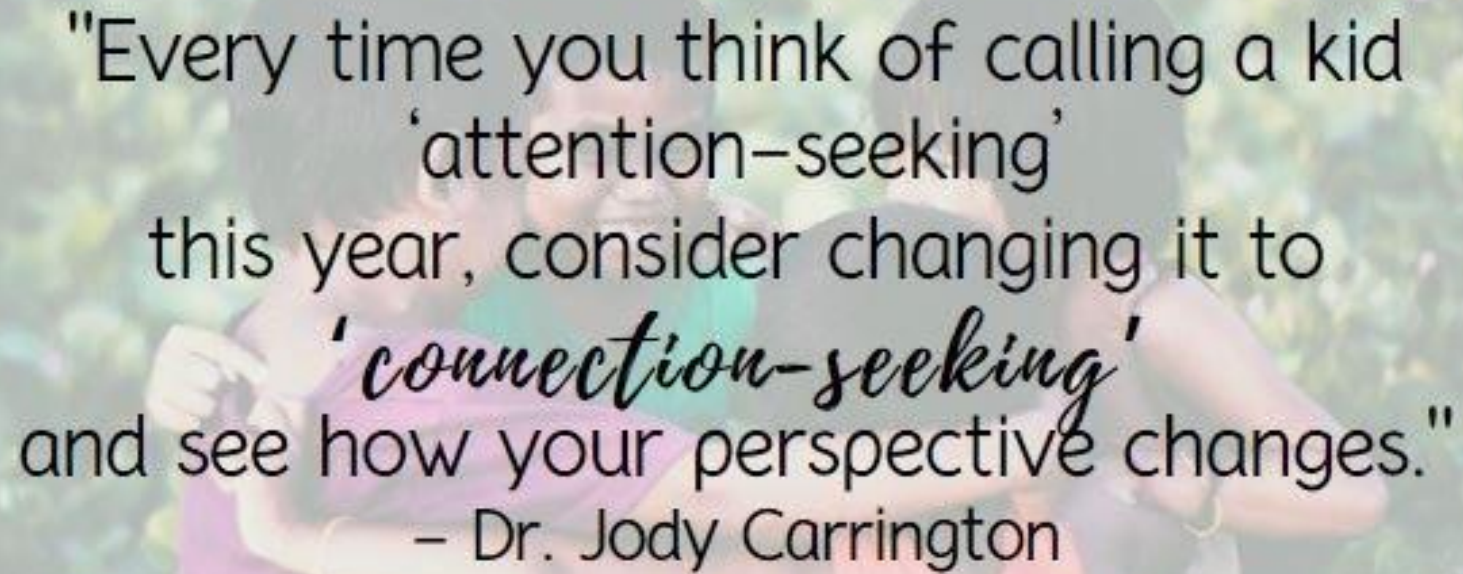

Eerst HB → dan gedrag bekijken

Denk je aan meerdere labels?

- eerst HB erkennen
- houding aanpassen
- kind erkennen in het zijn
- aanbod omhoog
- tijdje volhouden
- dan pas kijken naar gedrag.... vaak blijft het niet

A photograph of three children hugging outdoors, with text overlaid. The text reads: "Every time you think of calling a kid 'attention-seeking' this year, consider changing it to '*connection-seeking*' and see how your perspective changes."

"Every time you think of calling a kid
'attention-seeking'
this year, consider changing it to
'*connection-seeking*'
and see how your perspective changes."

– Dr. Jody Carrington

@JodyCarrington

Connection before correction

Oorzaken van gedrag:

- Gebrek aan begrip volwassenen
- Gebrek aan begrip leeftijdsgenoten
- Gebrek aan ontwikkelingsgelijken
- Gebrek aan uitdaging
- Asynchrone ontwikkeling
- Zelfbeeld - overtuigingen

Gedrag verklaren

Voor dat er labels worden geplakt is het handig om zelf te kijken of het gedrag ook verklaard kan worden met hoogbegaafdheid.

Oefening Gedrag

Het allerbelangrijkst

Jij maakt het verschil

- 1 positieve volwassene t.o.v. x negatieve
- Jij kunt verbinding maken
- Jij kunt herkennen en erkennen
- Jij kunt aanbod passend maken
- Jij kunt buiten de box denken
- Jij kunt afwijken van gebaande paden

Meer weten? Lees.....

- *Hoogbegaafd; Tessa Kieboom*
- *Mindset; Carol Dweck*
- *Temperamentvolle kinderen; Eva Bronsveld*
- *Een andere kijk op hoogbegaafdheid; Mariken Althuizen*
- *Het uiltje dat (te) knap is; Folkert Oldersma*
- *Draakje Vurig; Josina Intrabartolo*
- *Gewoon Tom; Tom de Boevere*
- *Hoe GEEL weer GEEL werd; Petra Helbers*
- *De stip; Peter H. Reynolds*

Vragen en informatie

Mail: fanny@expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl

Bel: 06 – 24627585

Nieuwsbrief en [Facebook/expertgroepontwikkelingsvoorsprong](https://www.facebook.com/expertgroepontwikkelingsvoorsprong)

Bedankt voor de aandacht